

Jak założyć Pasiekę?

Piotr Smakulski

PASIEKA
SMAKULSKICH

Wstęp

W tej książce znajdziesz materiał, dzięki któremu dowiesz się wszystkiego, czego potrzebujesz do założenia pasieki. Nie jest to opracowanie, w którym znajdziesz wszystko co trzeba wiedzieć, żeby zostać pszczelarzem, ponieważ uważam, że teraz jest to dla Ciebie mało ważne. Uważam wręcz, że tego nie potrzebujesz. Nadmierne przeintelektualizowanie sprawia, że oddalamy się zamiast przybliżyć do zrealizowania celu.

A cel jest jeden. Jest prosty i łatwo mierzalny.

Założyć pasiekę !

Do tego potrzebujesz chęci, sprzętu i wiedzy oraz oczywiście gotowości do działania.

Czyli jednak wiedza jest potrzebna?

Tak, ale do momentu rozpoczęcia tylko w wersji podstawowej. Większa ilość wiedzy będzie Ci potrzebna jak już założysz pasiekę lub chwilę przed tym. Dopiero wtedy zaczniesz rozumieć to, co czytasz. Dlatego też, jeśli coś jest proste, to równie prosto Ci to przekażę – bez zbędnego owijania tylko po to, żeby upchać w książkę więcej stron.

Podsumowując!

Mam nadzieję, że:

- przeczytasz w tej książce odpowiedzi na pytania, które Cię nurtują
- zmotywujesz się do założenia pasieki
- zdasz sobie sprawę z tego, że masz już wszystko, żeby założyć pasiekę.

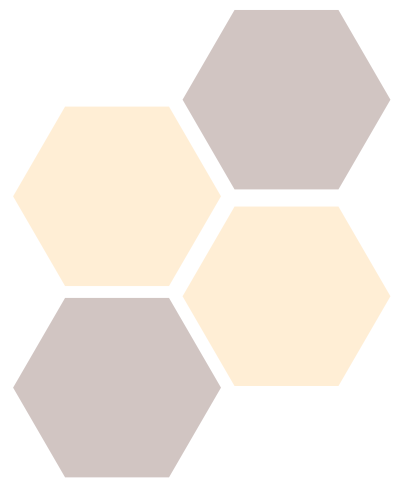

Spis treści

Poniżej przedstawiam Ci listę tematów, które zawiera ta książka.

1. Co trzeba wiedzieć o pszczołach?
 2. Królowa i jej rozwój
 3. Co wpływa na rozwój rodziny?
 4. Ile miodu z ula i jak powstaje miód?
 5. Ile trwa prowadzenie pasieki?
 6. Od ilu uli zacząć?
 7. Kiedy najlepiej zacząć?
 8. Jaki ul wybrać?
 9. Jakiego sprzętu potrzebujesz?
 10. Ile to kosztuje?
 11. Czy to się opłaca?
 12. Gdzie kupić pszczoły?
 13. Jaką rasę wybrać?
 14. Gdzie ustawić pasiekę?
 15. Jakie muszą mieć pomieszczenie?
 16. Rejestracja pasieki i ubezpieczenie
 17. Jakie są trudności młodych pszczelarzy?
 18. Jakie książki o pszczelarstwie i od czego zacząć?
 19. Dlaczego warto założyć pasiekę?
- Kilka słów o mnie.

1. Co trzeba wiedzieć o pszczołach?

Od tego momentu mówiąc pszczoły mam na myśli gatunek *Apis mellifera*, czyli Pszczoła miodna. To jedyny gatunek pszczół, które przynoszą miód i to właśnie on jest hodowany w ulach. Tworzy on społeczność pszczół, które nazywamy rodziną. Ta rodzina funkcjonuje jak superorganizm, który można porównać do ssaka. Inteligencja rodziny pszczelej pozwala jej na niezaburzone funkcjonowanie, w której każdy ma przydział zadań.

Rodzina pszczoła składa się z trzech rodzajów pszczół:

MATKA PSZCZELA

Składa jaja i dba o zapewnienie rodzenie istnienia.

Matka- królowa to samica, która ma rozwinięte narządy płciowe. Tylko ona składa jaja. Widać ją ponieważ jest zdecydowanie większa od pozostałych pszczół.

Zadania: składać jaja.

Żyje: 5 lat

Ilość w ulu: 1

Po jakim czasie rodzi się od złożenia jajka: 16 dni

ROBOTNICA

Wykonuje prace porządkowe, karmi potomstwo i matkę pszczelą, zbiera pożywienie oraz broni ul przed niebezpieczeństwem.

Robotnice – samice bez możliwości składania jaj.

Zadania: czyszczenie komórek, karmienie larw, wypacanie wosku i budowa komórek, zbieranie nektaru i pyłku, ochrona ula.

Żyje: 40 dni w miesiącach aktywności. Do 6 miesięcy w okresie zimowym i mniejszej aktywności.

Ilość w ulu: około 50 tys. latem; 70 tys. w szczycie rozwoju; 20 tys. lub mniej zimą i po zimie.

Po jakim czasie rodzi się od złożenia jajka: 21 dni

TRUTIEŃ

Jego rolą jest zapłodnienie matki pszczelej.

Trutnie – samce.

Zadania: zapłodnienie królowej.

Żyje: 50 dni.

Ilość w ulu: około 2 tys. w sezonie. Kilkadziesiąt zimą.

Po jakim czasie rodzi się od złożenia jajka: 24 dni

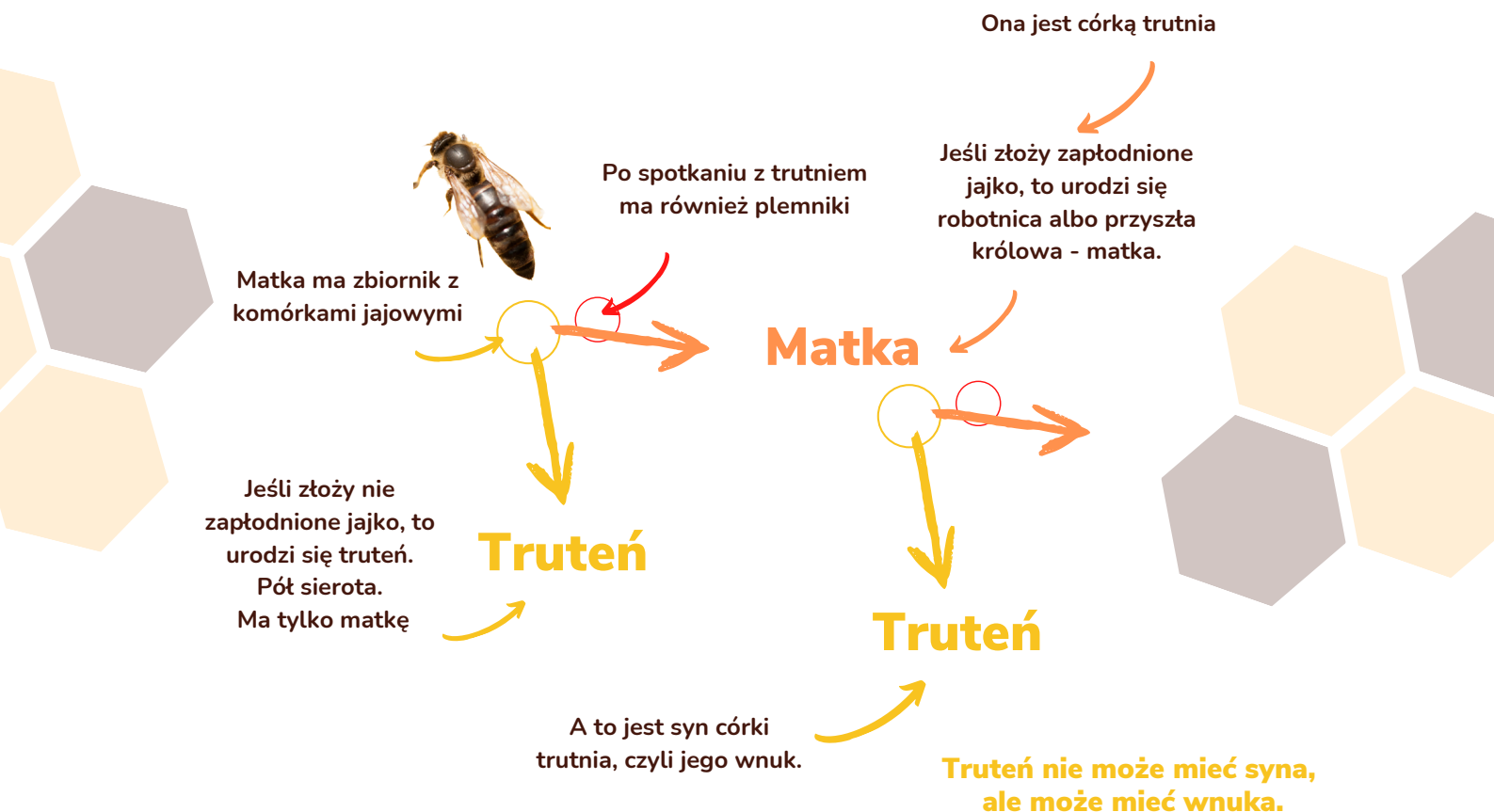
2. Królowa i jej rozwój

Królowa rodzi się po 14 dniach od złożenia jajka przez poprzednią królową. Po wygryzieniu nazywana jest matką nie unasienioną (niezapłodnioną).

Wylatuje z ula, żeby zostać unasienioną przez kilka trutni. Po locie godowym będzie mieć w sobie dwa zbiorniki. Z komórkami jajowymi i plemnikami.

Sama będzie decydować, czy składa jajka niezapłodnione - trutnie, czy jajka zapłodnione - samice.

Wynika z tego ciekawy fakt. Truteń nie może mieć syna, ale może mieć wnuki.

Od momentu zapłodnienia królowa będzie tylko składać jajka. Będzie za gruba i zbyt ciężka, żeby wylecieć z ula. Wszystkie pszczoły wydalają poza ulem, a królowa pod siebie. Jej odchody są wynoszone "z ręki do ręki" przez robotnice. Dzięki feromonom wiedzą, że królowa jest w ulu.

Będzie królową tak długo dopóki będzie idealna. Jeśli straci nogę, albo będzie miała złamane skrzydło, to robotnice ją wymienią. Jeśli nie będzie składać odpowiedniej ilości jajek (nie będzie odpowiednio plenna), to również zostanie wymieniona. Taki los królowej, a właściwie prezeski. Dopóki będzie dobrze, to i z nią będzie dobrze.

Na wylot z ula ma jeszcze jedną szansę. W sytuacji, kiedy pszczoły chcą się wyroić (założyć nową rodzinę), to wychowywana jest nowa królowa. Ona zostanie ze "starą rodziną" w ulu. A stara matka jest odchudzana i podszczypywana do wylotu. Wówczas wylatuje z połową pszczół jako rój.

Pojawia się zatem pytanie – jak powstaje matka?

Matka powstaje z tzw. mateczników. Są to komórki większe i specjalnie nadbudowane, w których rozwija się królowa.

Są trzy sytuacje, kiedy powstaje, a właściwie, kiedy robotnice tworzą mateczniki, z których wygryza się królowa.

1. Ratunkowe – kiedy nie ma królowej i trzeba się ratować.
2. Rojowe – kiedy, pszczoły chcą się wyroić, czyli utworzyć nową rodzinę.
3. Z cichej wymiany – kiedy pszczoły chcą wymienić królową na nową.

Królowa powstaje ze złożonego jajka. Robotnice wybierają kilka jajek i zaczynają je obficie karmić mleczkiem. Jajko, a później larwa wręcz pływa w mleczku. Dzięki temu z jajka zamiast robotnicy wygryzie się królowa.

Po wygryzieniu się królowa będzie przydatna dopiero po zapłodnieniu. Na lot godowy wylatuje dopiero, kiedy jest dobra pogoda. Wówczas trutnie odnajdą ją i w powietrzu dojdzie do aktu, w wyniku którego truteń zginie, a wręcz wybuchnie.

Jeśli w ulu nie ma jajek, z których robotnice mogłyby wychować królową, to rodzina nie będzie miała możliwości rozwoju i umrze.

Wygryzająca się królowa.

3. Co wpływa na rozwój rodziny?

Jedzenie, temperatura i pora roku.

Potrzeba pokarmu wydaje się być dość intuicyjna, jednak warto zwrócić uwagę na kilka szczegółów:

1. Pszczoły spożywają dwa rodzaje pokarmów:

- węglowodanowy, czyli nektar z kwiatów, z którego później powstaje miód
- białkowy, czyli pyłek kwiatowy.

Pokarm węglowodanowy można uzupełnić cukrem, a pokarmu białkowego już nie uzupełnimy.

2. Za prawidłowy rozwój larw odpowiada pokarm białkowy – pyłek. Dlatego na wiosnę kluczowe są rośliny wcześniej i obficie pyłące. Najlepsza pod tym względem jest wierzba.

Kolejna kwestia, czyli temperatura dotyczy panujących na zewnątrz i w środku ula. Temperatura zewnętrzna jest dla pszczół sygnałem.

Im szybciej po zimie podnosi się temperatura tym szybciej królowa zacznie czerwić (składać jajka). Temperatura wewnętrzna jest odpowiedzialna za ilość składanych przez królową jajek. Im łatwiej pszczołom ogrzać gniazdo i utrzymać temperaturę wychowu czerwiu (35,5 °C) tym więcej jajek będzie składać królowa.

Na utrzymanie temperatury w ulu wpływ ma ilość pszczół. To od niej zależy, czy będzie kto miał karmić larwy i czy będzie kto miał podgrzewać gniazdo. Wiąże się to z pojęciem **siła rodziny**, które jest bardzo często używane w pszczelarstwie.

Siła rodziny, to ilość i zdrowie pszczół. Słaba rodzina ma problem z szybkim rozwojem i nie daje miodu. Silna rozwija się tak pięknie, że można z niej wyciągać ramki z czerwiem (larwami) oraz pszczołami i tworzyć nowe rodziny. Od siły rodziny zależą zabiegi, jakie należy wykonywać. Zawsze trzeba o tym pamiętać czytając poradniki i wskazówki – co robić w lutym/na wiosnę/jesienią itd

Na koniec pora roku.

Dlaczego pora roku? Ponieważ pszczoły mają swój rytm i cykl. Przy tej samej temperaturze oraz ilości zapasu królowa nie składa takiej samej ilości jaj w kwietniu i w sierpniu .

W kwietniu przy niepewnej ilości zapasu królowa składa jajka, ponieważ rodzina wie, że rośliny kwitną i pożywienia nie zabraknie. W przypadku sierpnia przy niepewnej ilości zapasów rodzina będzie podchodzić zachowawczo.

Do tego można dołożyć jeszcze:

1. Plenność matki, jednak przy praktykowaniu wymiany matek nie jest to kluczowa kwestia
2. Miejsce do rozwoju w ulu. Brak miejsca wpływa na jego zahamowanie, jednak i w tym przypadku nie jest to kluczowe, ponieważ w przypadku nowych osób większym problemem jest zbyt duża objętość gniazda (ramek w ulu).

Szybki rozwój pszczół, to zagadnienie, którego rozwiązanie jest marzeniem każdego pszczelarza. Sprawdzono wiele sposobów. Są kwestie, w których nie ma spójności i są kwestie, co do których nie ma wątpliwości.

Nie ma wątpliwości do tego, że najlepszym sposobem na rozwój jest zazimowanie silnych i zdrowych rodzin. Reszta na ten moment nie ma dla Ciebie znaczenia. Twój cel to założenie pasieki. Czas na miodowe efekty przyjdzie.

4. Ile miodu z ula i jak powstaje miód?

Miód powstaje z nektaru, który pszczoły przynoszą z kwiatów. Jak go przynoszą? W buzi, a właściwie w wolu miodowym, który jest odcinkiem jelita.

Po przylocie do ula nektar jest przekazywany pozostałym pszczołom. Przekazują go z buzi do buzi i dodają enzymów. To najistotniejsza część całego procesu. To dzięki temu przekładaniu z buzi do buzi miód jest taki zdrowy. Nektar, czyli świeży "nakrop" ląduje w komórce.

Nektar przyniesiony do ula ma 80% wody i taką samą jak woda konsystencję. Dopiero po odparowaniu tej wody poniżej 20 % powstanie miód.

W zależności od odległości ula od kwiatów wydajność miodowa pszczoł jest większa lub mniejsza.

Średnią ilością miodu w Polsce jest 15 kg z jednej rodziny pszczelej.

W ostatnich latach zdarzało się i 7 kg z ula. Są lata, kiedy miodu nie ma. W pierwszym roku swojego pszczelarstwa miodu mieć nie będziesz, ponieważ młode rodziny, które kupisz lub dostaniesz będą do tego gotowe dopiero w kolejnym roku.

W pierwszych latach prowadzenia pasieki lepiej się nastawić na bardziej sceptyczny scenariusz i cieszyć się z zaskakujących efektów, niż ze spuszczoną głową wracać z pasieki.

Miodobrania to najprzyjemniejszy czas dla pszczelarza, ale w skali roku stosunkowo rzadki, ponieważ można się go spodziewać na zakończenie kwitnienia roślin takich jak rzepak, akacja, lipa. W okolicy kwitnienia rzepaku i lipy może być też okazja do odwirowania (pozyskania) miodu wielokwiatowego.

5. Ile trwa i na czym polega prowadzenie pasieki?

Sama kontrola ula (przeгляд) to około 6 minut. Do tego przygotowanie przed wyjazdem i rozpakowanie oraz czas dojazdu.

Drugą kwestią jest częstotliwość zaglądania do uli. Średnio jest to raz w tygodniu. Czasem: podczas miodobrania, przy wymianie matki zdarza się to częściej. W okresie jesiennym wizyta w pasiece może być rzadsza, a zimą jest już niepotrzebna.

Praca w pasiece to stała obserwacja. Większość zabiegów w ulu to poszerzenie lub zwężanie gniazda. Polega to na dokładaniu lub wyciąganiu ramek po to, żeby ich ilość była dopasowana do siły rodziny. Podczas kontroli ważnym elementem jest sprawdzenie, czy w ulu jest obecna królowa. Jej obecność można stwierdzić widząc ją we własnej osobie (pszczołe) lub dostrzegając jej obecność pośrednio. To łatwiejsze niż znalezienie królowej w gąszczu pszczoł. Wystarczy znaleźć jajka. Jeśli są jajka, to jest i królowa

Do prac w pasiece dochodzą jeszcze zabiegi uzależnione od pory roku.

1. "Leczenie pszczoł" - zabiegi przeciw roztoczom.
2. Karmienie pszczoł.
3. Wymiana plastrów na te ze świeżym woskiem.
4. Przygotowania do zbierania miodu i miodobrania.
5. Wymiana matek.

Tyle i aż tyle. Im szybciej założysz pasiekę, tym szybciej będziesz to rozumieć. Nie da się wszystkiego nauczyć przed założeniem pasieki. Wręcz przeciwnie, można zbyt nierealnie teoretyzować.

6. Od ilu uli zacząć i jak rozwijać pasiekę?

Jeden ul to za mało. Posiadając jeden ul nie będziesz wiedzieć, czy masz silną czy słabą rodzinę, bo nie będziesz mieć porównania. Będziesz wiedzieć, że masz jakąś rodzinę.

Jeśli chcesz zacząć minimalnie, to proponuję zacząć od trzech uli. Prawdopodobieństwo, że wszystkie trzy rodziny będą takiej samej siły jest bardzo małe.

Dodatkowo posiadając jedną rodzinę traci się wszystko w sytuacji, kiedy rodzina nie przetrwa zimy. Rozpoczynanie wszystkiego od nowa jest bardzo frustrujące.

Jeśli planujesz zacząć od dużo większej ilości uli, ale nie masz doświadczenia, to znajdź osobę, która Tobą pokieruje. Jeśli nie masz osoby, która będzie z Tobą na każdym kroku, to radziłbym rozpocząć od 10 uli, a w kolejnym sezonie powiększać pasiekę.

Na rozwijanie pasieki są dwa sposoby.

Pierwszy to robić odkłady co roku i z nich tworzyć nowe rodziny. Ten sposób pozwoli na powiększanie pasieki wraz z powiększaniem własnych umiejętności.

Osoby, którym się spieszy mają możliwość kupowania pszczoł. Metoda powiększania pasieki z własnych pszczoł nie zawsze się udaje ponieważ czasami pszczoły nie przeżywają zimy. Jednak to potwierdzenie tego, żeby nie kupować zbyt wiele rodzin na początku – lepiej, że nie przeżyje 70% z 10 rodzin niż z 30.

Dawniej średnia utrata rodzin była na poziomie 5%. Teraz nawet 15-30 %.

Zawsze odpowiedzialny jest za to pszczelarz. Dopóki straty rodzin są ponad 40% nie ma sensu powiększać pasieki. Zalecałbym powrót do fundamentów, kurs pszczelarski lub wsparcie pszczelarza, bądź wszystko razem.

7. Kiedy najlepiej zacząć?

To proste – wtedy, kiedy można kupić pszczoły.

Mamy do wyboru dwie ścieżki.

1. Droższa nierekomendowana
2. Tańsza rekomendowana.

Wersja droższa to dojrzałe rodziny, które można kupić już na wiosnę. Ich koszt w 2023 roku to około 500 zł. Taka rodzina przy odpowiedniej opiece może już przynieść miód w tym samym sezonie.

Wersja tańsza to młode rodziny. Kiedy dojrzałe rodziny są w pełnej sile, to pszczelarze wyciągają z uli ramki z czerwiem (larwami) i pszczoły. Młode rodziny utworzone z ramek z czerwiem nazywa się odkładami.

Odkłady w 2023 roku są w cenie około 250 zł i zawierają 5 ramek, na których powinny być 3 ramki czerwiu i 2 ramki pokarmu (jedna z miodem, a druga z pierzgą – ukiszonym przez pszczoły pyłkiem).

Wersja druga jest lepsza, ponieważ daje możliwość nauki. W momencie posiadania odkładu nie potrzeba jeszcze tak dużo wiedzy, ponieważ jest mniej różnych „wariantów obsługi”, a już zaczyna się rozumieć specjalistyczne książki i zawarte w nich słownictwo.

Kiedy można kupić pszczoły?

Odkłady najczęściej w sprzedaży są na koniec kwitnienia rzepaku, czyli w połowie lub na koniec maja. Później mogą, ale nie muszą być dostępne do końca sezonu. Świeży odkład majowy, to najlepszy moment, ponieważ daje możliwość „nacieszenia” się pszczołami jeszcze w tym samym roku co zakup. Dodatkowo nabierze się więcej wprawy przed czasem przygotowania do zimy – najważniejszym okresem w życiu pszczół i pszczelarza.

Dojrzałe rodziny są dostępne od marca. Część pszczelarzy celowo zimuje młode rodziny, które na wiosnę może sprzedać jako dojrzałe rodziny.

8. Jaki ul wybrać?

Część pierwsza

To najczęściej zadawane pytanie wśród osób planujących założenie pasieki. Za chwilę pokażę Ci kilka możliwości, które mogą Cię wprowadzić w zakłopotanie. Pogorszyć sprawę może pytanie na pszczelarskim forum. Mnogość różnych odpowiedzi sprawia, że wie się mniej niż przed zadaniem pytania. Dlatego zachęcam do tego, żeby nie przywiązywać się emocjonalnie do tego **nie** najważniejszego zakupu. Ul to podstawa, ale **nie** najważniejszy zakup. Ul można łatwo sprzedać i łatwo kupić. Zawsze można go wymienić, a wybór rodzaju ula w głównej mierze zależy od upodobań pszczelarza lub jego nauczyciela. Pszczoły poradzą sobie z każdym z tych wyborów.

A wybór jest. Możesz wybrać:

- materiał, z którego wykonany jest ul
- sposób rozbudowy gniazda
- rodzaj ramki (to najistotniejsze).

Jak ul wybrać dla ludzi?

TAK

Drewniany?

Zalety:

- naturalny
- pochłania wilgoć

Wady:

- ciężki
- utrzymuje wilgoć

Styropianowy/poliuretanowy?

Zalety:

- lekki
- bardzo dobra izolacja termiczna

Wady:

- nie ekologiczny

NIE

Styrodurowy?

Zalety:

- tani
- lekki

Wady:

- nie trwały
- nie szczelny

Taki, z którym będzie Ci się dobrze pracować pod względem fizycznym i psychicznym.

Wybór ze względu na materiał jest często kwestią ideologiczną. Ul może być zrobiony z:

- drewna
- styropianu lub poliuretanu
- styroduru.

Tylko tego ostatniego Ci nie polecam ze względu na trwałość. Niebywałym atutem jest jednak niska cena. Idealne wyjście dla kogoś, kto chce spróbować, żeby się zdecydować.

Nie ma potrzeby więcej wyjaśniać. W każdym ulu pszczoły sobie poradzą. Zawodowi pszczelarze praktykują na każdym z tych rodzajów. Ulom drewnianym zarzuca się duży ciężar, a pozostałym ulom materiał, z którego są wykonane. Ul drewniany to naturalny materiał, w którym żyły pszczoły zanim zaczął hodować je człowiek. Z drugiej strony – czy człowiek mieszka w naturalnym dla niego domu?

Jak ul wybrać dla pszczół?

Szczerze? Obojętnie.

Pszczoły nie zajmują się takimi pierdołami.

Ważniejsze dla nich są:

- jedzenie
- leczenie
- picie
- ciepło.

Wszystkie te elementy RAZEM dają pszczołom szansę na prawidłowy rozwój.

Wybór ze względu na rozbudowę jest najprostszy. Są dwa sposoby. W górę lub w bok.

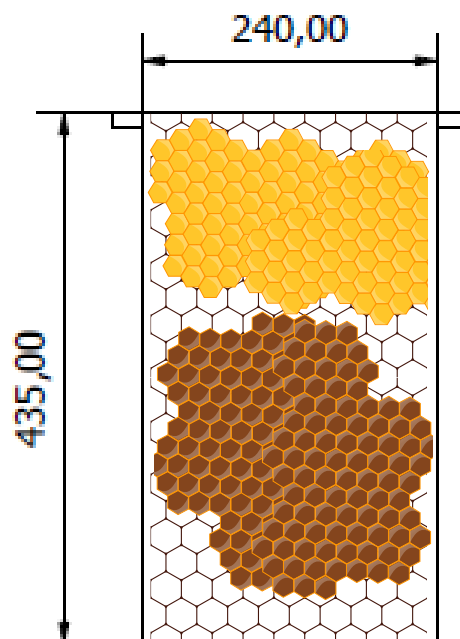
W górę rozbudowujemy ule stojaki i kiedy chcemy poszerzyć gniazdo, to dokładamy korpus. W bok rozbudowujemy ule leżaki, a kiedy chcemy rozbudować gniazdo, to dokładamy ramki. Jesteśmy wtedy ograniczeni wielkością ula. W tym przypadku polecam Ci ul stojak, ponieważ jest łatwiejszy w obsłudze i co by nie mówić, to współczesny ul.

Na koniec to co najtrudniejsze, czyli wybór ramki. Żeby dobrze zrozumieć różnice opowiem Ci historię rozwoju ramki, ponieważ to najprostszy sposób na zrozumienie tego zagadnienia.

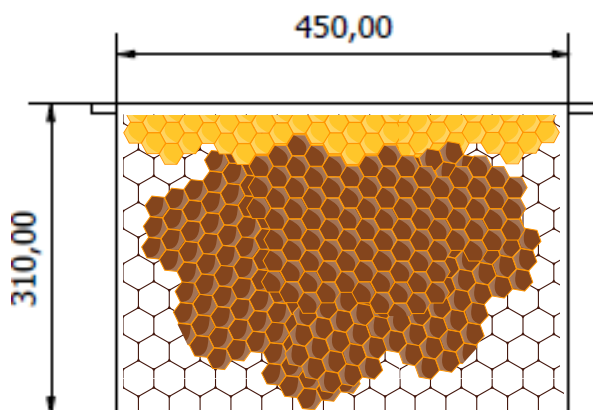
Pierwszą ramką, którą wprowadzono do ula była ramka warszawska. Jest wysoka i wąska. Podobna do wyglądu plastra w barci, czyli zbliżona do naturalnego kształtu dzięki zabudowy.

Niestety taka budowa powoduje utrudnienie w pozyskiwaniu miodu. W tak wysokiej ramce miód i czerw jest na jednej ramce. Oznacza to, że nie da się wyciągnąć samej ramki z miodem.

W związku z tym wymyślono kolejną ramkę Dadanta, która była już znacznie niższa. Zamiast tego jest dużo szersza.

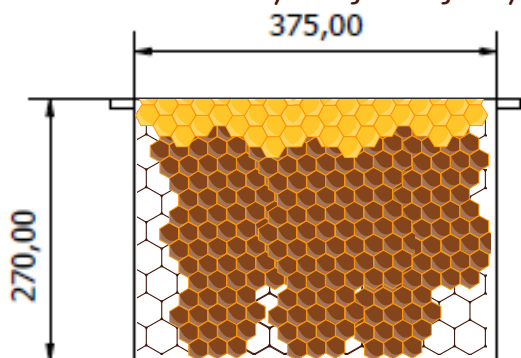

Ramka warszawska (mm)

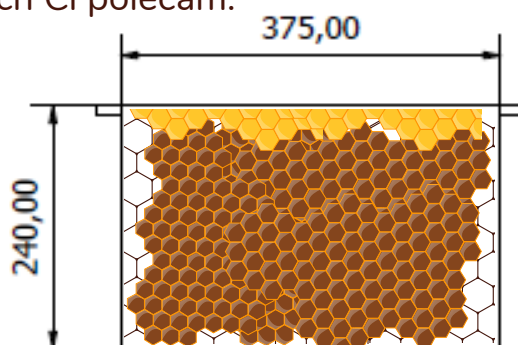

Ramka dadant (mm)

To jedna z trzech najbardziej popularnych ramek. Kolejną wymyśloną ramką była ramka wielkopolska, którą zmniejszono w stosunku do Dadanta. Jest to druga z trzech najpopularniejszych ramek. Ostatnią jest Ostrowska i wybór jednej z tych trzech Ci polecam.

Ramka wielkopolska(mm)

Ramka ostrowskiej(mm)

To jednak nadal trudny wybór. Nie będę Ci rozpisywał atutów i wad każdego z nich. Najlepszym wyborem jest ramka taka jak ma Twój nauczyciel albo taka, na której będziesz kupować swoje pierwsze rodziny. Mój wybór nie był oparty na wnikliwej analizie – przejąłem je od taty.

Ważniejsze od rodzaju ula są umiejętności pszczelarza.

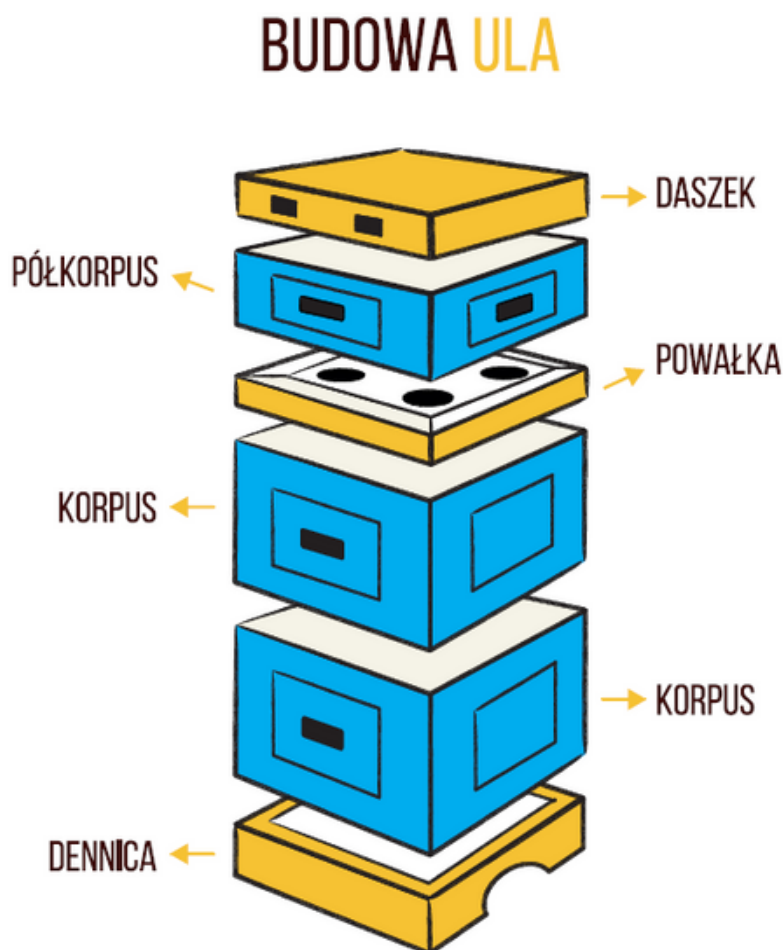
Chorej i głodnej rodzinie nawet najlepszy ul nie pomoże.

Część druga

W tej części przejdę do elementów ula.

Ul składa się z

- dennicy (podłogi)
- korpusów (ścian) – będziesz potrzebować min. 2 w pierwszym sezonie i trzeci w kolejnym (półkorpus to połowa wysokości korpusu, na początku nie jest potrzebny).
- powałki (stropu)
- daszka (dachu).

Wątpliwości mogą pojawić się przy wyborze dennicy. Tutaj mamy do wyboru:

- osiatkowaną – taka, która ma siatkę w podłodze i taką Ci polecam
- pełną – bez siatki i przewiewu.

oraz:

- wysoką – z możliwością pozyskiwania pyłku z pomocą poławiacza dennicowego
- niską – bez możliwości pozyskiwania pyłku z wykorzystaniem poławiacza dennicowego.

Jeśli jeszcze nie wiesz, czy będziesz pozyskiwać pyłek, a ważny dla Ciebie jest koszt, to wybierz dennicę niską. Jeśli nie, to wybierz wysoką.

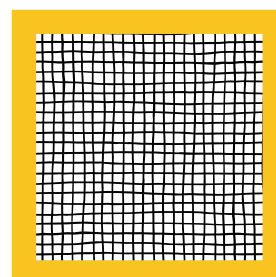
Do zestawu podstawowego ula potrzebne Ci będą jeszcze elementy dodatkowe:

- krata odgradowa – to siatka przez którą przechodzą robotnice, a królowa się nie przecisnie. To przydatne podczas dokładania korpusu (w którym ma być w przyszłości miód) w ulu stojaku. Robotnice przechodzą składać nektar do komórek, a królowa nie. Dzięki temu można zdjąć korpus z miodem bez czerwiu.

- przegonka – ułatwienie w odbieraniu miodu. Po włożeniu przegonki między korpus z miodem (miodnię), a korpus z czerwiem (rodnię) pszczoły przejdą na dół, ale nie wrócą na górę. Dzięki temu można zabrać miodnię bez pszczół. Alternatywą jest wyciąganie ramki po ramce i omiatanie jej zmiotką z pszczół.

- mata zacieśniająca/zatwór – to taka wkładka, którą umieszczamy na zimę, żeby zmniejszyć powierzchnię do ogrzania przez pszczoły.

- podkarmiaczka – przy małej ilości uli można pominąć ten element i wykorzystać do karmienia słoiki z dziurami w wieczkach. To praktyka stosowana przez wielu pszczelarzy.

Dennica osiatkowana

Dennica pełna

9. Jakiego sprzętu potrzebujesz?

Do obsługi ula przydatny jest sprzęt:

1. Dłuto pasieczne (można je zastąpić nożykiem, ale nie polecam tego) – służy do podważania ramek i korpusów, ponieważ są sklejone propolisem. To najważniejsze narzędzie do pracy przy ulach.

2. Zmiotka – przydaje się do zmielenia pszczoł, jeśli mimo przegonki zostały na ramkach

3. Podkurzacz – do odymiania pszczoł podczas przeglądu. Pszczoły uciekają od dymu i chowają się w uliczkach. Dzięki temu praca jest dużo wygodniejsza.

4. Rękawice pszczelarskie – ochraniają przed użądleniami

5. Kapelusz pszczelarski – ochrania przed użądleniami

6. Bluza pszczelarska – nie jest niezbędna. Kapelusz i koszula/bluza zwykła też jest ok.

Do miodobrania potrzebny jest sprzęt:

1. Widelec do odsklepienia (to lepszy wybór niż nóż) – służy do zeszkrobania wosku, który przykrywa miód w ramkach.

2. Miodarka – na początek (dla niektórych na zawsze) 3 ramkowa ręczna. Miodarki łatwo się sprzedaje. Nie trzeba od razu kupować wiele ramkowej, elektrycznej. Jeśli chcesz kupić coś docelowego to wybierz miodarkę radialną elektryczną.

3. Sito - do oddzielania zanieczyszczeń takich jak kawałki wosku czy pszczoł.

4. Stół do odsklepienia – nie jest niezbędny w małych pasiekach.

Oprócz tego przydatny może być sprzęt:

1. Odkładówka lub skrzynka transportowa – to skrzynka do przenoszenia odkładów.

10. Ile to kosztuje?

W 2021 cena ula drewnianego wynosi:

Element	Ilość sztuk	Cena jedn.
Dennica higieniczna wysoka osiatkowana	1	129
Korpus	2	115
Powatka	1	49
Daszek	1	107
Krata odgradowa	1	5
Przegonka	1	47
Zatwór	1	30
Razem:		482 zł

Ule styropianowe lub poliuretanowe są w podobnej cenie.
Ul styrodurowy jest zdecydowanie tańszy.

Koszt sprzętu do obsługi ula wynosi:

Element	Ilość sztuk	Cena jedn.
Dłuto	1	30
Zmiotka	1	20
Kapelusz pszczelarski	1	45
Podkurzacz	1	60
Rękawice	1	35
Razem:		190 zł

Koszt sprzętu do miodobrania wynosi:

Element	Ilość sztuk	Cena jedn.
Widelec do odsklepania	1	30
Sito	1	50
Miodarka	1	800
Razem:		880 zł

Do tego trzeba doliczyć koszty stałe:

Element	Ilość sztuk	Cena jedn.
Węza np. wielkopolska 10 kg	1	60
Ramki np. wielkopolskie	15	41
Pokarm np. w postaci syropu	1	95
Razem:		221 zł

Jak etapować wydatki?

1. Zaczynamy od wiosny/lata. Wtedy nasze pierwsze wydatki, na które składają się

- ule i pszczoły
- ramki z węzą
- sprzęt do obsługi i ochrony: dłuto, podkurzacz, kapelusz i rękawice.

2. Kolejny koszt to potrzeby związane z przygotowaniem pszczół do zimowli:

- podkarmiaczka (na początku zasugerowałem, żeby to były zwykłe słoiki)
- pokarm (cukier lub syrop)
- leki

3. Ostatnim sporym wydatkiem jest sprzęt do miodobrania. Ten wydatek można przesunąć na rok po rozpoczęciu.

- miodarka
- widelec do odsklepania, sito.

11. Czy to się opłaca?

Odpowiedź jest taka sama dla każdej branży. Czy opłaca się budowlanka? Czy opłaca się być piłkarzem?

To zależy jakim pszczelarzem lub pszczelarką będziesz. Jeśli dobrym/ą to się opłaca.

Można to stosunkowo łatwo wyliczyć.

Założenia do obliczeń:

- nie uwzględniamy kosztu Twojej robocizny i paliwa na dojazd do pasieki
- nie uwzględniamy kosztów wejścia - zakupu pierwszego sprzętu.

Koszty stałe jakie ponosi pszczelarz każdego roku to 221 zł/ul.

Wydajność miodowa roczna zachowawcza: 8 kg.

8 kg to trochę więcej niż 6 słoików miodu.

6 słoików x 40 zł (lub więcej) – 240 zł.

Dopóki będziesz mieć wydajność na poziomie 8 kg, to będzie to hobby, do którego nie musisz dokładać. Chcąc zarabiać na pszczelarstwie trzeba wypracować wydajność 50 kg z ula rocznie.

Chcąc dorabiać i nie odczuwać kosztów dokupowanego sprzętu trzeba wypracować wydajność 25-30 kg z ula. Nie zawsze to możliwe, ponieważ oprócz umiejętności pszczelarskich potrzebna jest odpowiednia pogoda.

Czy wiesz, że ..?

Aby wytworzyć 1 kg miodu, pszczoły muszą odwiedzić około 4 miliony kwiatów.

Pracą zbieraczek trudnią się najstarsze pszczoły (starsze niż 21 dni) i wykonują tę pracę jako ostatnią w swoim życiu.

Pszczoły są wierne kwiatowo tzn. odwiedzają kwiaty tego samego gatunku mimo, że obok mogą mieć inne kwiaty.

Wśród pszczelich zbieraczek występuje podział pracy. Jedne z nich zbierają tylko pyłek, inne wyłącznie nektar.

12. Gdzie kupić pszczoły?

W zasadzie odpowiedź mogłaby się skończyć na odpowiedzi: u pszczelarza albo u sprawdzonego pszczelarza.

Nie każdy jednak zna pszczelarza. W tej sytuacji olx jest dobrą pomocą, jednak lepszym rozwiązaniem jest znalezienie koła pszczelarzy w regionie.

Dzięki temu jest szansa na wsparcie od osoby, która będzie odkłady sprzedawać. Bez względu na to skąd będą odkłady warto poszukać osoby sprzedającej, która mieszka do 100 km. Im krótszy czas transportu kupionych pszczoł tym lepiej. Promień 30 km będzie jeszcze lepszy.

Podczas dzwonienia w sprawie odkładów dobrze już wiedzieć jaki się ma rodzaj ramki np. wielkopolska. W opisie odkładu w ogłoszeniu będzie napisany typ ramki, na których są pszczoły. Osoba, do której będziesz dzwonić również o to zapyta.

Odkład powinien składać się z 5 ramek. Na 3 powinien być czerw, 1 ramka z pierzgą i 1 ramka z pokarmem. Każda z nich powinna być obsiadana przez pszczoły.

Czy wiesz, że ..?

Wyciskanie nektaru z wola miodowego i wstępne przerabianie go przez jedną pszczołę trwa od 15 do 20 minut

Pszczoły miodne zwykle nie wylatują na odległość większą niż 3 km od gniazda, a około 75% zbieraczek lata na odległość nie większą niż 1 km

Całkowita ilość energii, jaką robotnica jest w stanie wyprodukować i zużyć na przeloty w ciągu całego życia, wystarcza na pokonanie około 800 km

Podczas całego swojego życia pszczoła miodna wytwarza mniej niż jedną łyżeczkę miodu

13. Jaką rasę wybrać?

To kolejny moment, w którym można wymieniać szereg cech i porównywać matki, by ostatecznie dojść do dwóch ras, które są wiodące w Polsce z jednego zasadniczego powodu. Dostosowanie rasy do polskich warunków.

Te rasy to krainka i buckfast.

Z uwagi, na ewentualne kontrowersje związane z rasą buckfast (dzika pszczoła, której zarzuca się agresywność i wykradanie miodu innym rasom – niekoniecznie podstawnie) proponuję Ci na początek krainkę. I

Innym wyborem może być rasa, którą ma większość pszczelarzy w Twojej okolicy. Być może masz specyficzne warunki klimatyczne, a oni już przetestowali różne rasy i zostali z tą, która jest najlepsza.

Oprócz rasy w opisach możesz spotkać jeszcze dodatkowe opisy. Te opisy to linia (marka). To opisy dotyczące matki np. primorska, kortówka. Matka składa jajka, więc warunkuje rasę całej rodziny pszczelej. Na początku potraktuj to jako mniej istotne. Są to niuanse istotne dla zaawansowanych pszczelarzy.

Gwoli wyjaśnienia. Linie to efekt selekcji matek pod kątem cech oczekiwanych przez pszczelarza:

- łagodność
- nierojliwość
- miodność
- odporność na warrozę
- dobre zimowanie.

Oczywiście nie da się mieć wszystkiego.

A co mamy do wyboru?

Środkowoeuropejska
Kaukaska
Kraińska
Buckfast
Włoska

Tylko rasa kraińska.

Dlaczego?

Ponieważ ma największą przewagę zalet nad wadami.

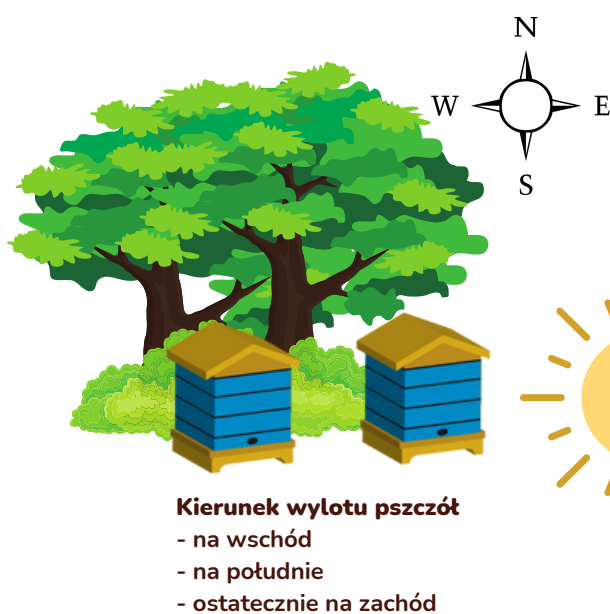
14. Gdzie ustawić pasiekę?

W miejscu, gdzie będą miały co jeść. W promieniu 2 km, a to naprawdę sporo powinny być rośliny, które dają nektar i pyłek. Z reguły to zasięg dający rodzinom szansę na funkcjonowanie. Nie zawsze jest to teren, który przynosi miód dla pszczelarza. Lasy są dobrym miejscem na ustawianie pasieki. Pobliskie sady, działki również. Im więcej roślin tym lepiej.

Pasiekę zawsze można przestawić.

Najważniejsze, żeby zacząć i się wdrażać. Karmienie po przekwitnięciu lipy i tak będzie potrzebne.

Bardzo dobrze byłoby, gdyby nie było w promieniu 2 km żadnej pasieki. Nie zawsze jest to możliwe.

Dodatkowe warunki:

- osłonięcie od wiatru od strony północnej i zachodniej
- ustawienie na skraju lasu zapewni cień potrzebny w upały

150 m od:

- szkół, przedszkoli
- przychodni
- domów opieki

Odległości

50 m od:

- autostrad i dróg szybkiego ruchu

Zamiast warunku 10m:

- szczelna przegroda przed ulami taka jak mur, parkan lub żywoptót o wysokości 3 m.
- Odległość tej przegrody od uli? Pozwalająca pszczołom na wzniesienie się - min. 2 m.

10 m od:

- dróg publicznych
- budynków mieszkalnych i gospodarczych
- ogrodów lub podwórz

15. Jakie muszę mieć pomieszczenie?

Obawy związane z odpowiedzią na to pytanie powstrzymują przed założeniem pasieki. Przede wszystkim trzeba sobie zdać sprawę z tego, że ule nie muszą stać w tym samym miejscu co pracownia.

Pracownia musi spełniać ściśle wymogi sanitarne, jeśli zgłaszamy pasiekę do inspektoratu weterynarii w zakresie sprzedaży weterynaryjnej. O tym będzie osobny rozdział. Jeśli nie zamierzamy oficjalnie sprzedawać miodu, to wystarczy samo zgłoszenie pasieki z prośbą o nadanie numeru weterynaryjnego. Czy zdarzają się pszczelarze, którzy nie zgłosili pasieki? Tak. Czy grożą im za to kary? Nikt jeszcze o tym nie słyszał.

Pomieszczenie powinno być czyste i łatwo zmywalne dlatego, że będzie służyć do wirowania miodu. **Wymiary 2x3m wystarczą.** Szczelne drzwi i okna są potrzebne dla naszej wygody i bezpieczeństwa. Na zapach miodu zlatują się pszczoły, osy i inne owady, które lubią słodczyce.

Potrzebne będzie jeszcze miejsce na przechowanie sprzętu: nadmiarowych korpusów i drobnego sprzętu do obsługi. Na początku nie ma tego zbyt wiele.

To niezbędne minimum nie jest duże. Dlatego w dawnym pszczelarstwie funkcjonowały pracownie przy pasiece, do których wystarczały np. stare wagony.

Jak usunąć żądło?

Żądło pszczoły zakończone jest haczykami. Dlatego po wbiciu żądła w skórę pozostaje ono w ciele ofiary.

Jad pszczeli wciąż jest pompowany do rany, dlatego żądło należy jak najszybciej usunąć.

Żądło należy zeszkrobać wzdłuż skóry, np. paznokciem. Należy uważać, aby nie ścisnąć zbiorniczka jadowego.

16. Rejestracja pasieki i ubezpieczenie

Zgłoszenie do sprzedaży bezpośredniej, czyli złożenie wniosku o nadanie numeru weterynaryjnego wiąże się z przygotowaniem pracowni, która będzie skontrolowana przez pracownika powiatowego inspektoratu weterynarii. W zależności od regionu, w niektórych miejscach jest to formalność, a w niektórych są osoby, które skrupulatnie sprawdzają realizację wytycznych. A są następujące:

- zmywalne ściany i podłoga. Na podłodze płytki, a na ścianie wystarczy farba zmywalna
- umywalka z bieżącą wodą, niektórzy wymagają również ciepłej
- szczelne drzwi
- niektórzy wymagają kratki wentylacyjnej
- osoby, które nie mają bieżącej wody są proszone o wynik badania wody.

Jeśli nie planujesz dużej pasieki, to proponuję Ci zgłoszenie rejestracyjne gospodarstwa pszczelego i wniosek o wpis pasieki do rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii. Wniosek o nadanie numeru weterynaryjnego, który wiąże się z kontrolą można złożyć w każdym momencie.

Kontrola weterynarii dotycząca zgłoszenia do bezpośredniej sprzedaży nie obejmuje pasieczyska.

Druga kwestia to OC od uządlenia osób trzecich. Najłatwiejszą i jedyną właściwą drogą jest zapisać się do koła pszczelarzy. Każde koło pszczelarzy zbiera dane ze swojego regionu i zgłasza je przez regionalny związek do polskiego związku pszczelarzy i wtedy ubezpieczenie kosztuje około 50 zł bez Twojego zaangażowania w załatwianie.

Inną drogą jest ubezpieczenie w ubezpieczalni, ale nie każdy ma taką ofertę i jest dużo droższa.

Polski związek pszczelarski nie przyjmuje indywidualnych zgłoszeń poza kołem.

Warto zapisać się do koła nie tylko ze względu na ubezpieczenie ale również dopłaty do sprzętu i matek. Jeśli jesteś w kole, to jest osoba, która zbiera wszystkie informacje i Twój czas poświęcony na pozyskanie dopłaty ogranicza się do wybrania sprzętu i kilku podpisów.

Warunek. Musisz mieć zgłoszoną sprzedaż bezpośrednią.

17. Jakie są trudności młodych pszczelarzy?

Młodzi pszczelarze borykają się z kilkoma trudnościami:

1. Zbyt częste zaglądnienie do ula. To niepotrzebne niepokojenie pszczół. Oczywiście zbyt rzadkie zaglądnienie do ula będzie błędem. Warto założyć, że wizyty w pasiece będą się odbywać 1 dzień w tygodniu.
2. Zbyt duża ingerencja w gniazdo. Podczas pracy przy pszczołach robimy tylko to co jest potrzebne. Nadmiar zmian w gnieździe nie przynosi dobrych efektów.
3. Brak pewności siebie lub brak wiedzy. Utrwalanie i przypominanie sobie co trzeba zrobić to norma i wymóg. Stresowanie się, że się o czymś zapomniało jest niepotrzebne.
4. Opanować oczekiwania. W pszczelarstwie nie przyspieszymy. Trzeba cierpliwie czekać. Również na efekty. Dlatego oczekiwania w stosunku do ilości miodu warto odłożyć i cierpliwie poczekać.

Co zrobić po użądleniu?

Miejsce użądlenia należy przemyć wg możliwości: zimną wodą, mydłem, octem lub natrzeć cebulą albo

posmarować płynnym miodem.

Najlepiej zrobić zimny okład, aby zmniejszyć obrzęk.

Jeśli wystąpią niepokojące reakcje: wymioty, utrata przytomności itp. należy jak najszybciej jechać do lekarza.

18. Jakie książki o pszczelarstwie i od czego zacząć?

Na początek polecam dwie książki:

1. Fenomen pszczół miodnych Jürgen Tautz – to książka, którą zrozumiesz od razu. Autor przedstawia rodzinę jako super organizm, który można porównać do ssaka. Warto przeczytać ją, żeby zrozumieć co się dzieje w ulu i się zafascynować.

2. Gospodarka pasieczna Wanda Ostrowska – to biblia pszczelarstwa. Mimo wieku nadal aktualna pod względem treści dotyczących zadań w pasiece. Nieco nie aktualna ze względu na terminy wykonywania zabiegów. Mimo to na ten moment to najlepsza na polskim rynku książka do nauki pszczelarstwa.

Uwaga! Trudna do zrozumienia, jeśli jeszcze się nie ma pasieki.

Dlaczego nie więcej? Żeby nie wprowadzać mętlaka, który na początku nie jest potrzebny.

Dobłą wspierającą książką jest też Terminarz pszczelarski. Warto pokusić się o prenumeratę czasopisma pszczelarskiego.

Czego musisz się nauczyć po założeniu pasieki?

Po założeniu pasieki dwa najważniejsze tematy to:

1. Przygotowanie pszczół do zimy. Najistotniejsza kwestia to karmienie. To od niej zależy przyszłość Twoich rodzin po zimie. Mówi się, że to właśnie przygotowanie do zimy jest początkiem pszczelarskiego sezonu. Pszczelarzem się zostaje nie po zakupieniu pszczół, a po ich przezimowaniu.

2. Leczenie pszczół. Najistotniejsza kwestia to leczenie warrozy. Niestety jest dużo sposobów. Proponuję zacząć od konwencjonalnych chemicznych, a później testować bardziej naturalne środki. Bez względu na wybór metody - brak czerwiu podczas leczenia daje największe szanse na skuteczność.

Dopiero po tych zasadniczych kwestiach kolejnymi nurtującym tematami będą:

1. Rozwój wiosenny.
2. Kontrola nastroju rojowego.

Jeśli masz pytania do tego zakresu ...

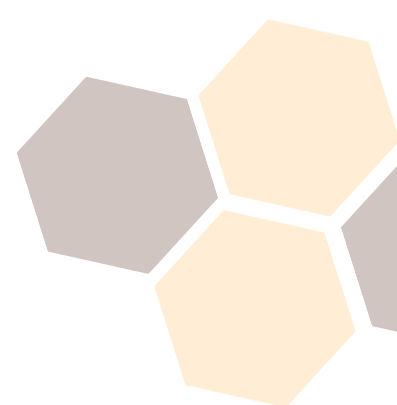
To zapisz się na webinar 13 września (środa) o 20.00

link do zapisu jest tutaj:

<https://ads.pasiekasmakulskich.pl/jak-zalozyc-pasieke-webinar/>

Na webinarze:

- pokażę największe błędy przy zakładaniu pasieki
 - najskuteczniejszą drogę do założenia pasieki
 - odpowiem na pytania
 - pomogę Ci podjąć decyzję o założeniu pasieki :)
-

19. Dlaczego warto założyć pasiekę?

Jeśli jeszcze masz jakieś wątpliwości, to poniżej przedstawiam Ci 22 korzyści dlaczego warto założyć pasiekę:

1. Własny miód i jedzenie "owoców" własnej pracy i 101% pewności co do jakości miodu
2. Posiadanie fajnego hobby, do którego nie trzeba dokładać
3. Obserwacja życia pszczół
4. Możliwość rozwoju i odzyskania równowagi w życiu
5. Dostęp do miodu w plastrze
6. Żeby dłużej żyć i być zdrowszym
7. Żeby mieć co robić na emeryturze
8. Satysfakcja i możliwość odstresowania się
9. Nauka cierpliwości i zwiększenie motywacji do działania
10. Dobry powód żeby wyjść z domu i miejscówka na odpoczynek bez zakłóceń
11. Wpływ na otaczający świat i lepszy kontakt z naturą. Możliwość pomocy światu.
12. Darmowa kuracja jadem pszczelim. W końcu dowiesz się czy to bezpieczne
13. Hobby, które podoba się żonie/mężowi
14. Żeby zaimponować znajomym i mieć prestiżowe hobby/zajęcie
15. Dla inhalacji powietrzem z ula
16. Możliwość pozyskiwania pyłku, pierzgi i propolisu
17. Uczestnictwo w miodobraniu i możliwość "ciamciania" świeżych odsklepin
18. Fach w rękę i dodatkowy dochód
19. Żeby dać się pochłonąć i robić coś z pasją
20. Żeby się sprawdzać i mieć zajęcie, w którym można się doskonalić i je wykonywać do końca życia
21. Pszczelarz ma kombinezon pszczelarski - jest jak mundur, a wiadomo: za mundurem panny/kawalerowie sznurem
22. Zostanie dziadkiem/babcią pszczelarzem i bycie zapraszany na pogadanki do przedszkola i szkoły.

Kilka słów o mnie

Nazywam się Piotr Smakulski i nie byłem pszczelarzem od zawsze. Wyprowadziłem się na studia i tam zostałem. Pewnego dnia tata przemycił książkę **Fenomen Pszczół Miodnych** mojej żonie. Po jej rekomendacji i ja ją przeczytałem. Od tego momentu zaczęliśmy inaczej myśleć o naszej przyszłości. W ciągu pół roku zdecydowaliśmy się na przeprowadzkę do mojego rodzinnego domu na wsi.

W ciągu roku stworzyliśmy przestrzeń, w której można poznawać i doświadczać świata pszczół. Ta przestrzeń to Pasieka Smakulskich.

W ciągu jednego roku opanowałem pszczelarstwo do poziomu, który średnio zajmuje ponad 5 lat. Po roku jak równy z równym mogłem rozmawiać z pszczelarzami z naszego koła. Miałem ten komfort, że uczyłem się na 50 ulach pod czujnym okiem pszczelarza – na każdym kroku. Po tym roku tata stwierdził, że już mnie niczego więcej nie nauczy.

Poszedłem do szkoły "zrobić" zawód i technika pszczelarza.

Teraz wiem, że pszczelarstwa można się szybko nauczyć. Trzeba się tylko skupić na tym co trzeba zrobić w danym momencie. Trzeba zacząć od podstaw i sukcesywnie rozwijać swoje umiejętności. Bez nastawienia na miód.

Ucząc się jazdy na rowerze chcemy jeździć. Tylko jeździć. Nawet nie myślimy o tym, żeby jechać bez jednej ręki, a co dopiero bez dwóch. Z pszczelarstwem jest tak samo. Uczę jak zostać pszczelarzem w kursie wideo i na miejscu w pasiece.

Uczę łatwego i skutecznego pszczelarstwa.

We wszystkim wspiera mnie żona Agnieszka. Bez niej nie przeczytałbyś tego pdf'a, a ja prawdopodobnie nadal mieszkałbym we Wrocławiu.

Życzę Ci powodzenia w założeniu pasieki i wytrwałości w nauce. Ponieważ nauka pszczół nigdy się nie kończy.

Dobra wiadomość – ta nauka jest baaaardzo przyjemna 😊

Jeśli podoba Ci się moje podejście, to wpadnij na webinar, bo szykuje na nim małą niespodziankę :)

Możesz też do mnie napisać: piotr@pasiekasmakulskich.pl albo postawić mi kawę :)

www.buycoffee.to/piotrsmakulski/